

XXXIX.

B e t æ n k n i n g

over

Forslag til Lov om Menighedernes Deltagelse i Valget af deres Præster.

(Udgiven af Landstingets Udvalg den 15de Marts 1876).

Foruden at paalægge undertegnede Udvalg at afgive Betænkning over „Forslag til Lov om Lønninger til Folketjerskens Embedsmænd“ har Landstinget henvist til Prøvelse af samme „Forslag til Lov om Menighedernes Deltagelse i Valget af deres Præster“. Strax efter at hint Lovforslag gjentagne Gange var gennemgaaet, og en foreløbig Enighed mellem Udvalgets Flertal opnaaet, har dette taget det andet Lovforslag under Behandling; men det viste sig snart, at Anskuelserne vare saa afvigende fra hinanden, at en lignende Enighed om at indstille Lovforslaget til Vedtagelse med enkelte mindre indgribende Ændringer neppe vilde kunne opnaas ved fortsatte Forhandlinger, som desuden vanskeliggjordes ved nogle Medlemmers Sygdomsforfald. Efter at Lønningsforslaget er forhandlet til Ende i Thinget, har Udvalget imidlertid foretaget Menighedsvalgloven paany og skal herved gjøre Rede for Udbyttet af sine Overveielser.

Regjeringens Forslag gaar ud paa, at Kongen blandt Ansøgerne om ethvert ledigt Præsteembede skal udvælge tre, hvis Ansøgninger tilstilles den paagjældende Menighed, og som erholde Afgang til at prædike for denne. Paa en af Provsten bestemt Dag skulle derpaa de tre Valgprædikener holdes, den ene efter den anden, over samme Læst, og umiddelbart derefter skal der af alle 30aarige selvstændige Mænd og uberygtede Enker, som have boet i Pastoratet siden sidste Flyttedag, under Provstens Ledelse foretages Valg imellem de tre Ansøgere. Har Halvdelen af de Stemmeberettigede deltaget i Valget, og har nogen af Ansøgerne erholdt mere end Halvdelen af de afgivne Stemmer, vil han af Ministeren blive indstillet til kongelig Udnævnelse.

Nogle af Udvalgets Medlemmer have vel troet at kunne tiltræde Udkastet, naar dette modtog nogle Tilleg og Ændringer, til Forklaring om hvis Indhold vi henvise til de i Bilag I. meddelte i

Udvalget af medundertegnede Carlsen til Overveielse fremsatte Forslag, men af det større Antal Medlemmer er der fra forskjellige Synspunkter reist Indvendinger, som dels gjælde det hele System, dels enkelte Bestemmelser.

For det Første have Nogle gjort gjældende, at Forslaget griber saa dybt ind i Folketjerskens indre Ordning, idet den Beskikkelighedsmaade af Kirkenes Lærere, som har været brugt i henved 200 Aar, — for saavidt ikke Kalbsretten var overdragen visse private Kirkeeiere — herved forandres, at det billigtvis ikke bør blive til Lov, inden den Folketjersken ved Grundlovens § 75 tilfugte Forsfatning er tilveiebragt og sat i Kraft, saa at en kirkelig Repræsentation forinden kan høres. Og selv om der ikke tillægges dette Hensyn afgjørende Betydning, idet Kongen og Rigsdagen anses for fuldt berettigede til, uden at oppebie Folketjerskens Konstituering og en kirkelig Repræsentations Raad, at tilstaa Menighederne en Medvirkning i Præstevalget, saa maatte det dog synes ønskeligt, at der, forinden denne Ret overdrages dem, var staaet et kirkeligt Menighedsorgan — Raad eller Udvalg — der enten selv umiddelbart kunde deltage i Præstevalget, eller forsaavidt alle Menighedens selvstændige Medlemmer kaldtes til Deltagelse deri, kunde optræde med levende Myndighed.

Paa den anden Side er det af Andre indvendt, at den Ret til Deltagelse i Præstevalget, som ved dette Lovforslag tænkes overdraget Menighederne, er overmaade knap tilmaalt. Naar det kun tilstedes at vælge imellem tre af Ansøgerne, der, skjøndt Antallet i de senere Aar noget er aftaget, dog af medfølgende Bilag II. ses endnu at kunne udgjøre mellem 20 og 50 til de bedre Embeder paa Verne og Syllands Distrikt, saa bliver det meget uvisst, om man mellem disse Tre vil finde Nogen, der tiltaler Menigheden. Men naar ingen af de tre Ansøgere falder i Menighedens Smag, er den indrømmede Valgret ikke-meget værd, og derfor der